

УДК 354.3:325.1/.3

Білоконь О. В., здобувач кафедри
адміністративного права і процесу НАВС

Поняття редмісії в Україні

В даній науковій статті розкрито суть та зміст такого явища як реадмісія, яке займає особливе місце в питаннях інституційного механізму боротьби з нелегальною міграцією в Україні.

Ключові слова: реадмісія, нелегальна міграція, міжнародна угода.

В данной научной статье раскрыта суть и содержание такого явления как реадмиссия, которое занимает особенное место в вопросах институционального механизма борьбы с нелегальной миграцией в Украине.

Ключевые слова: реадмиссия, нелегальная миграция, международное соглашение.

In this scientific article essence and maintenance of such phenomenon are exposed as readmit, that occupies the special place in the questions of institutional mechanism of fight against illegal migration in Ukraine.

Keywords: readmit, illegal migration, international agreement.

Актуальність теми дослідження. Міграція бере свій початок із глибокої давнини, з часів зародження людського суспільства. Тому, у певному сенсі, вся історія людства — це історія його пересування з місця на місце у пошуках кращого життя, тобто фактично історія міграційних процесів. Проблема мігрантів і міграції ніколи не втрачати своєї актуальності. Тому від того, наскільки вдало та безконфліктно суспільство спроможне розв'язувати цю проблему, адаптуючи новоприбульців, можливо, і залежить ступінь його цивілізованості.

Метою статті є розкриття поняття реадмісії в Україні.

Виклад основного матеріалу. Зростання чисельності населення світу сьогодні відбувається переважно за рахунок найменш розвинених країн. Звичайно, свобода пересування є одним із фундаментальних прав людини, проте його абсолютизація в сучасних умовах неможлива. Поліпшення життя індивіда здебільшого пов'язане з переселенням у країну з вищим рівнем розвитку, що не завжди збігається з інтересами цих країн. Зважаючи на існуючі обмеження щодо легального переміщення, значного поширення набула нелегальна (незаконна) міграція.

Нелегальна міграція — це передусім нелегальна робоча сила, яка час від часу поповнювала трудові ресурси країни, виконувала роботу сезонно або заповнювала вакансії, які не користувалися попитом у населення. Водночас відсутність роботи криміналізує нелегальних мігрантів, нелегальна робота завдає шкоди економіці країни, з нелегалами пов'язує свою діяльність організована злочинність тощо. Тенденція до прозорості державних кордонів, спрощення процедури переміщення активізували нову хвилю нелегальної міграції. Надмірний допуск іммігрантів — як легальних, так і нелегальних — зменшує пропорцію корінного населення країни та загрожує розмиванням етнічної, культурної самобутності, національних і соціальних цінностей тощо [1, с. 3].

Розвинені країни тією чи іншою мірою вже відчули негативні наслідки міграційних процесів. Застосування традиційних засобів боротьби з нелегальною міграцією не дає позитивних результатів через величезні фінансові затрати і глобальні масштаби останньої. Зазначена ситуація значно впливає на стабільний стан суспільства, зокрема, може спричинити:

1) епідеміологічну загрозу. Нелегальні мігранти пересуваються з критичних регіонів, у яких поняття санітарії відсутнє, і несуть із собою специфічні хвороби на кшталт

африканської лихоманки Ебола, про яку українські лікарі знають тільки з книжок і від якої фактично немає ефективного захисту;

2) етнічну загрозу. На прикладі Франції, у якій постійно виникають “чорні бунти”, можна побачити, до чого призводить нагромадження в державі вихідців з азійсько-африканських регіонів. Вони створюють братства – замкнуті структури з власною ієрархією, які фактично є першим кроком до створення якісної злочинної структури;

3) рентабельний бізнес. Усюди, де в обігу великі тіньові кошти, виникають потенційні корупційні ризики [2, с. 110].

Крім того, незаконна міграція є різновидом транснаціональної організованої злочинності. За оцінками Міжнародної організації з міграції, майже половину людей, які нелегально потрапляють на територію інших країн, ввозять посередники або вони стають об'єктами торгівлі людьми. До тих, хто здійснює незаконне ввезення людей або торгівлю ними, належать різні суб'єкти: від тих, хто лише надає транспортні послуги для перетину кордону, до міжнародних злочинних угруповань, що надають найрізноманітніші послуги, у тому числі підроблення документів, транспортування, допомогу в перетині кордону, забезпечення житлом і роботою у країнах призначення [3].

Так, за даними Міністерства внутрішніх справ України, за переправлення через кордон України із суміжними країнами за маршрутом СНД – Європа за одного нелегального мігранта організатори контрабанди “живим товаром” виплачують провідникам майже 5 тис. дол. США, а прибуток організаторів за транспортування однієї особи за маршрутом країна походження – Західна Європа становить від 10 до 25 тис. дол. США [4].

Підтримуючи думку С. В. Книша [5, с. 26], слід мати на увазі наступне:

1) нелегальна міграція, як явище, несе у собі небезпеку і тісно пов'язана з кримінальним міжнародним бізнесом (наркотики, зброя, тероризм тощо) і тому надання притулку не повинно перетворюватись в інструмент сприяння нелегальній міграції;

2) краще вжити заходів, щоб не допустити нелегалів на територію держави, ніж потім вирішувати цілу низку проблем, пов'язаних з встановленням особи, утриманням, видворенням та ін.;

3) якщо вже допустили нелегалів на територію держави, то слід чітко розмежовувати категорії «нелегальний мігрант/економічний мігрант» з одного боку, «біженець \ шукач притулку» – з іншого, і у залежності від цього вирішувати його подальшу долю, але недопустимо проводити необґрунтованих зв'язків між злочином і притулком, між тероризмом і захистом біженців.

Водночас, соціально-економічні наслідки нелегальної міграції мають як негативні, так і позитивні сторони. Так, країна-імпортер “трудових ресурсів” отримують наступні позитивні наслідки:

- країна отримала дешеву робочу силу. Особи, які прямують на заробітки та прибувають у чужу країну виконують ту роботу, яку їм пропонують і за ту зарплатню, яку надають. Роботодавці зацікавлені у такій робочій силі, тому що економлять на оплаті праці, посилаючись на те, що особа є іммігрантом. Особа погоджується на такі умови, так як заробітна плата є більшою, ніж у країні, звідки вона прибула. Мігрують в основному молоді люди, що не в змозі задовільнити свої потреби у власній країні за ті кошти, які отримують.

- отримують готових спеціалістів. Країна-імпортер завжди з радістю приймали на високооплачувану роботу спеціалістів з усіх країн світу. Це сприяло їм як економічному, так і науковому розвитку, та виведенню держави на новий рівень розвитку.

- у таких країнах прискорюється економічне зростання, зростає державний бюджет. Молоде покоління спеціалістів спрямоване на розвиток наукового та економічного

показників. Робоча сила спрямована на збільшення виробництва, що в свою чергу приводить до збільшення видатків у бюджет, тим самим і наповнення бюджету.

Після розпаду Радянського Союзу Україна також зіткнулася з проблемою нелегальної міграції. Сьогодні проблеми, пов'язані з нелегальним перебуванням іноземців, наростають значно швидше, ніж їх вдається розв'язувати, і тим самим дедалі більше поглиблюються і нагромаджуються. За минуле десятиліття ми не лише стали транзитною зоною на шляху міграційних потоків, а й поступово перетворилися на країну тривалого перебування нелегальних мігрантів.

Україна належить до країн зі змішаними потоками нелегальних мігрантів: вона виступає як країною виїзду, постачання, так і країною прийняття нелегальних мігрантів. Специфіка полягає в тому, що переважно у пошуках заробітку за кордон виїжджає власне населення, яке перетворюється на нелегальних мігрантів, а іноземці, які нелегально осіли в Україні, мають на меті подальший виїзд за кордон.

Треба визнати, що створення єдиного зовнішнього кордону ЄС перетворило Україну з «буферної зони» на «табір для нелегалів» з відповідними наслідками: утриманням, депортацією та запобіганням рецидиву. Поряд із цим міжнародна допомога здебільшого буде зосереджена на посиленні охорони державного кордону і частково на утриманні нелегальних мігрантів. Не важко здогадатися, що питання попередження нелегальної міграції можуть також стати міжнародним зобов'язанням України на шляху до ЄС [1, с. 4].

Водночас нелегальна міграція створює проблеми не лише країнам перебування нелегальних мігрантів, але поряд з тим суттєво зачіпає міжнародні відносини. Співробітництво держав у боротьбі з нелегальною міграцією в сучасних умовах виходить на якісно новий етап.

Можна визначити три складові частини механізму міжнародного співробітництва щодо запобігання і боротьби з нелегальною міграцією – політичний, правовий і організаційний. Вони тісно взаємопов'язані і доповнюють один одного. Політичний аспект, скажімо, є визначальним для правового. Своєю чергою організаційний визначає принципи формування волі держави у питаннях поводження з нелегальними мігрантами, спрямовує роботу на розвиток національного і міжнародного законодавства.

Прикладом міжнародного співробітництва держав з метою гармонізації законодавства щодо вироблення єдиних підходів до боротьби з нелегальною міграцією, формування правового поля, яке могло б дієво реагувати на міжнародний характер проблеми нелегальної міграції є підписання міжнародних договорів так, як нелегальна міграція є проблемою як національного, так і міжнародного характеру.

Особливе місце в питаннях інституційного механізму боротьби з нелегальною міграцією в Україні займає таке явище як реадмісія.

Сам термін «реадмісія» походить від англійського дієслова *to readmit* – приймати назад [6, с. 29]. Треба зазначити, що категорія реадмісії відноситься до області національного міграційного законодавства та застосовується для позначення процедур або правових дій по запобіганню «нелегальної імміграції й нелегальної присутності громадян однієї сторони на території іншої сторони» [7, с. 45].

Розглядаючи реадмісію як правове явище, доречним насамперед буде навести визначення даного поняття в національній та іноземній правовій літературі.

У сучасному юридичному енциклопедичному словнику реадмісія визначається як «повернення нелегальних іммігрантів, що проникли на територію однієї країни з території іншої; зобов'язання країни прийняти назад мігрантів, що незаконно в'їхали з її території на територію іншої країни і затриманих там» [8, с. 782].

С.О. Герасимов пропонує розглядати реадмісію як державно-правову процедуру повернення незаконних іммігрантів в держави їх походження, що включає їх адміністративне видворення з держави перебування, транзит і приймання державою їх громадянства (підданства) або попереднього постійного місця проживання [9, с. 30].

С.В. Книш пропонує розглядати реадмісію як співробітництво держав завдяки якому вдається повернути нелегала в країну громадянства або попереднього перебування [5, с. 158].

У вільній енциклопедії вікіпедія реадмісія визначена як взаємні зобов'язання держав, які закріплюються в міжнародних угодах, прийняти назад власних громадян, а також громадян третіх країн та осіб без громадянства, які незаконно прибули на територію однієї із Договірних Сторін, або прибувши законно втратили підстави для легального перебування [10].

В той же час, «Угодою між Кабінетом Міністрів України і Урядом Російської Федерації про реадмісію» визначено, що реадмісія — це передача компетентними органами держави однієї Сторони і приймання компетентними органами держави іншої Сторони в порядку, на умовах і з метою, передбаченими Угодою, осіб, які в'їхали чи знаходяться на території держав Сторін, порушуючи законодавство з питань в'їзду, виїзду і перебування іноземних громадян і осіб без громадянства [11].

У національному законодавстві поняття реадмісії знайшло своє нормативне закріплення в Законі України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» від 22 вересня 2011 р., де зазначено, що реадмісія — це передача з території України або приймання на територію України іноземців та осіб без громадянства на підставах та в порядку, встановлених міжнародними договорами України [12].

З вищевикладеного видно, що існує два підходи до розуміння поняття «реадмісія»: 1) по-перше, це явище; 2) по-друге, це процедура, порядок, певна послідовність дій.

Висновки. Отже, на нашу думку, **реадмісія** - це порядок процедурної регламентації повернення й приймання іноземців та осіб без громадянства, які вчинили протиправні дії та яких передають з однієї держави і приймають в іншу на підставі міжнародних угод.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Книш С. В. Міжнародно-правове співробітництво держав у боротьбі з нелегальною міграцією : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.11 / Сергій Володимирович Книш. — Київ : 2011. — 23 с.
2. Муратова Д.Б. Адміністративно-правове регулювання перебування мігрантів у пунктах тимчасового утримання : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Діана Борисівна Муратова. — Київ : 2010. — 226 с.
3. Аналітична довідка за 2008–2012 роки. — К. : Міжнародна організація з міграції, 2012. — 32 с.
4. Аналітична довідка Міністерства внутрішніх справ України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : mvs.gov.ua/.
5. Книш С. В. Міжнародно-правове співробітництво держав у боротьбі з нелегальною міграцією : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.11 / Сергій Володимирович Книш. — Київ : 2011. — 190 с.
6. Англо-русский словарь. / Сост. Проф. В.К.Мюллер. — М. : Госиздат, 1962. — 815 с.
7. Соглашение о партнерстве и сотрудничестве, учреждающее партнерство между Российской Федерацией, с одной стороны, и Европейскими Сообществами и их государствами-членами, с другой стороны // Дипломатический вестник. — 1994. — № 15/16. — С. 29-59.
8. Великий енциклопедичний юридичний словник / [ред.-упоряд. Ю.С. Шемшученка]. — К.: ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2007. — 992 с.
9. Герасимов С. А. Реедмиссия: конституционно-правовые основы возвращения незаконных иммигрантов в государства их происхождения : конституционно-правовые основы возвращения незаконных

иммигрантов в государства их происхождения. Дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02 / Сергей Александрович Герасимов. — М., 2005. — 170 с.

10. Реадмісія. Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki/Реадмісія>

11. Угода між Кабінетом Міністрів України і Урядом Російської Федерації про реадмісію : Міжнародний документ від 22 жовт. 2012 р. // Офіційний вісник України. — 2013. — № 49. — Ст. 1746.

12. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства : Закон України від 22 верес. 2011 р. № 3773-VI : станом на 04. лип. 2013 р. // Відомості Верховної Ради. — 2012. — № 19-20. — Ст. 179.

УДК 342.922 : 35.077.7

Дрозд О. Ю., доцент кафедри адміністративної діяльності НАВС, к.ю.н.;

Шепетько С. А., науковий співробітник Міжвідомчого науково-дослідного центру з проблем боротьби з організованою злочинністю при РНБО України, к.ю.н.

Зарубіжний досвід притягнення юридичної особи до адміністративної діяльності

Проаналізовано адміністративно-деліктне законодавство зарубіжних країн у контексті визнання юридичної особи суб'єктом адміністративного делікту. Запропоновано внесення науково обґрунтованих змін до чинного законодавства щодо запровадження відповідальності юридичної особи за вчинення адміністративного делікту.

Ключові слова: юридична особа, суб'єкт адміністративного делікту, законодавство зарубіжних країн.

Проаналізовано административно-деликтное законодательство зарубежных стран в контексте признания юридического лица субъектом административного деликта. Предложено внесение научно обоснованных изменений в действующее законодательство о введении ответственности юридического лица за совершение административного деликта.

Ключевые слова: юридическое лицо, субъект административного деликта, законодательство зарубежных стран.

Analyze administrative Tort law of foreign countries in the context of recognition of the legal entity subject to an administrative tort. Proposed making science-based amendments to existing legislation to introduce liability of legal persons for committing an administrative tort.

Keywords: legal entity, an administrative tort, law of foreign countries.

Актуальність. Однією з основних передумов побудови ефективного механізму притягнення юридичної особи до відповідальності за вчинення адміністративного делікту є аналіз і оцінка законодавства зарубіжних країн. Вивченню та аналізу законодавства зарубіжних країн щодо визнання юридичної особи суб'єктом адміністративного делікту присвячена незначна кількість теоретичних та практично спрямованих досліджень. Тому недостатнє дослідження проблеми притягнення юридичної особи до відповідальності за вчинення адміністративного делікту, а також опрацювання законодавства зарубіжних країн з цього приводу породжує актуальність даної наукової праці.